

BÁCSKAI NAPLÓ

POLITIKAI NAPILAP.

AZ ORSZÁGOS KERESZTÉNYSZOCIÁLIS SZÖVETSÉG BÁCSMEGYEI HIVATALOS KÖZLÖNYE.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Helyben házhoz hordva negyedévre 1 kor. 80 fillér.
Vidéken postán küldve negyedévre 3 kor. 60 fillér.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

Dr. VERÉB GYULA

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

Szabadka, IV., Rakóczi-utca 20. sz. Telefonszám 300.
Kéziratok nem adóznak vissza.
Hirdetések árszabály szerint.

Khuen Héderváry akarata.

Aki husz esztendeig farkas volt, abból sohasem lesz bárány.

Khuen Héderváry, a bán ur, Horvátországban összezuzott mindent, ami előtte meghajolni nem kart. Ma meg Magyarországon akar így cselekedni.

Magyarországon ma minden mérsekelt pártot meg akar semmisíteni. Azt akarja, hogy mindenki meghajoljon előtte, odaadó, alázatos szolgáljává aljasuljon mindenki. A Justh-pártot kimélné csak meg. A bán szerencsétlenségére azonban a Justpártnak sem kell a kimélete. Andrassy pártját és néppártot meg akarná fojtani egy kanál vízben.

Fő gondját képezi az is, hogy nevet találjon pártjának, új embereket és új programot. Persze csak azért, hogy a formája valamivel elűsön a régi formájától. Majd ha dagasztani fogja az új pártot, a régi kovászt fogja használni, a régi dohos lisztet. Legfőleg új „tepsibe” süti majd meg a tésztát.

Ezen töri most a fejét. Biz' Isten. Megeshetik véle másodsor is, hogy Magyarország nem eszi meg a sütetjét, a tepsijét meg a bán ur fejéhez veri.

Van, hogy a kakas csipné meg, jó oldala is a bán ur kormányzásának. Ha Khuen Héderváry alatt választások vannak, mint most Iglón, csak ki kell nyitnia a választóinak a markát és hull bele az arany. A kijelölt korszakba kell csak befordulnia és ehetik a megpukkadásig... ingyen. A választó kerületben ilyenkor hire-hamva sincs az olcsó szivarnak.

Boldog most Igló. Azt mondják, hogy eddig 300.000 korona került a kerületbe, de bizony várnak még többet is. Jut is majd több. Hogy miért? Hát, tudjátok, kedves olvasóink, ez a pénz kézzől-kézre jár és míg a választókig ér, minden száz korona tiz koronára olvad a szorongató kacsók melegétől. Minden ökörből, míg a választók elé kerül, nem marad meg csak egy porció gulyás.

Ime, így néz a Khuen Héderváry korszak perspektívája. Bizony ettől nem épül a magyar nemzet, nagyon is elégséges azonban arra, hogy a magyar nemzet Khuen-féle ígéretet által magát elámíttatni ne engedje.

Haverda-ügy főtárgyalása.

**Vojtának nem tetszik a szegedi cella.
Bilincsbe veretem. — Igazat mond-e Popper?
A legszebblelkü asszony. — Mikor lesz ítélet?**

A Haverda per három vádlottja közül Vojta a legelégedetlenebb, vele van feljebbvalóinak a legtöbb baja. Már a szabadkai fogvatartása alatt is folyton elégedetlenkedett, főként mikor Szegedre kellett őt átszállítani.

Akkor ugyanis öt perccel az indulás előtt tudatták vele, hogy készüljön Szegedre. Neki kevés volt az öt perc megvalóit Szabadkától és akkor is jelenetet rogtönzött a szabadkai királyi ügyésszel: Most új ügyész keze alá került Szapár József dr. a szegedi királyi ügyészség vezetője szigorú ember. Nem tűr semmi ellenmondást főként a foglyokkal szemben nem.

Igy történt ez, mikor Vojtát a szegedi királyi törvényszék cellájába helyezték el a főtárgyalás idejére. A cella nagyon hideg volt és kényelmetlen.

Szapár ügyész megmagyarázta a békétlenkedő Vojtának, hogy ugyanis csak ideiglenesen lesz ott.

Vojta erre magából kikelve, dühösen hangos panaszban tört ki. Hogy ő nem elítélt rab és mégis így mostohán bánának vele, holott ő ártatlan.

Ekkor ügyész és Vojta között oly heves jelenet játszódott le a cellában, hogy az ügyész feldühödve bilincsbeveretéssel fenyegette meg Vojtát. Erre azután kissé lecsillapult Vojta.

A tárgyaláson különben nagyon büszkén viselkedik. A folyosókon zsebredugott kézzel büszkén lépdel el a bírák, ügyvédek előtt. Még a börtönőre sem mer neki szólni semmit.

Tegnapról kezdve a tárgyaláson jelen van Szerdahelyi János, Vojta nővérének férje is, aki Magyarokizsán tanító. Vojta édesanyja és felesége is Magyarokizsán vannak a rokonságnál.

Popper körül.

Tegnap délután fél öttől kezdve hét óráig Popper körül folyt a tárgyalás és a tanúk kihallgatása.

Erdemesnek tartjuk különben Popper tegnapi vallomásából még a következőket idézni. Ezzel indokolja Popper az ellene megindított hajsztát. Így vallott:

— Bródi Ernő rokonai folytatják ellenem a büntető hajsztát. Azt akarják, hogy fölmentsék Haverda Máriát és mindent elkövetnek, hogy az én szavahihetőségemet meggyöngyítsék.

Hogy miért? Mert ha Haverda Mariskát elítélik, a védők egy krajcár honoráriumot sem kapnak, felmentés esetén pedig

osztózkodnak a meggyilkolt Haverda Boldizsárné vagyonán.

Popper után Révész Tivadár dr. budapesti ügyvédet hallgatták ki először, aki megerősíti, hogy Popper a gyilkosság előtt járt nála, s elmondta, hogy Haverda Mariska szeretője által meg akarja gyilkoltatni édesanyját, s ezért őt alibi tanúnak kérte föl. Járt nála a gyilkosság után is, s kérdezte, vajjon jelentkeznie kell-e neki a rendőrségnél. Ő mint ügyvéd, erre nemmel felelt. Különbben Poppert megbízhatatlan embernek ismeri.

Utánna Popper üzletvezetőjét, Farkast hallgatták ki, aki megerősíti, hogy a Popper által megjelölt napon Poppertől csakugyan járt Mariska, s a vele való beszélgetés után Popper a tanúnak elmondta, hogy Mariska őt alibitanúnak akarta felbérelni.

Teleki Mór budapesti szabó Popper ellen vall. Azt mondja, hogy Popper kijelentette előtte, miszerint Mariska sosem szólította őt fel hamis tanuskodásra, de azért ő berántja Mariskát. Telekit most megesketik.

Klein Pál Lipót és Popper megesketezése fölött a tanács még nem határozott. Az ülést elnök hét órakor rekesszi be.

A mai tárgyalás. Tanúk végnélkül.

Popper, Klein Pál Lipót megesketezéséről még nem esett szó. Az érdeklődés különben ma nagyon megcsökkent. A mai délutánt bátran nevezhetőnek a szünetek délutáni délutánjának.

Az ülést fél tízkor nyitja meg az elnök és bejelenti, hogy az összes tanúk megjelentek. Rózsa István zentai lakos tegnap részegen jelentkezett tanúnak, de elnök elkergette. Ma már megjelent Jarmatzky, Ugro és Szalay József is. Több tanu soron kívüli kihallgatásra jelentkezett, de elnök kérelmökkel elutasította őket.

Popper igazmondása.

Hamis feljelentés Popper ellen.

Ügyész kel fel azután és kijelenti, hogy Popper kihallgatása közben oly mozzanatok merültek föl, melyeknek megafolására szükség van az igazság érdekében.

Popper ugyanis jelentkezett nála és elmondotta, hogy két héttel ezelőtt hamis feljelentéseket tettek ellene, hogy igazmondását kétségbe vonhassák. Tanúkkal tudja Popper igazolni, hogy a tárgyalás előtt tudára adták ezt neki és kijelentették előtte, hogy Haverda Mariska felmentése után vissza fogják vonni az ellene beadott hamis feljelentéseket. Erre nézve tanu nővére, Vidár Tivadár, Csillag

Dezsőné és még egy tanu. Ugyész ezeknek a megidézését kéri.

Piller, Bródy és Lengyel védők ezen bizonyítás mellőzését kérik.

A bíróság erre visszavonul és meghozza határozatát, mellyel az ügyész indítványát elutasítja.

Az ügyész semmisségi panaszt jelent be.

Tíz új tanu.

Lengyel Zoltán tíz új tanu beidézését kéri, akik igazolni tudják Vojta alibijét. Ezek között van Grosz Dezső a Pannónia kávéház tulajdonosa és Ligeti Károly.

Vojta maga is jelent be újabb alibitanukat. Azonkívül erkölcsi tanu beidézését is kéri Piller és Lengyel. Az erkölcsi tanu hódmezővásárhelyiek.

Az ügyész Kovács Albin és még más erkölcsi tanu beidézését kéri Popperre vonatkozólag.

Mint hogy a védők és az ügyész kilenc tanu beidézésétől elállnak, a bíróság holnap 11 órára Grosz Dezső, Ligeti Károly és Kovács Béla tanu beidézését rendeli el.

Vojta bizonyítványai.

Ezután felolvassák Vojta erkölcsi bizonyítványát és a posta és távirat tanfolyam tanári naplóját, melyszerint Vojta a gyilkosság idejében Budapesten tartózkodott.

Megölték az anyámat.

Farkas Dezső kihallgatása következett ezután, aki elmondotta, hogy Haverdáné meggyilkoltatásáról Klein Pál értesítette telefonon.

Mikor Mariskával találkozott ez így szól hozzá: „Megölték az anyámat és én most vagyok összeeszeve Jánosival.”

Utána Schusztér Lajost, a Török-utca 8. számú ház házmesterét hallgatták ki. Vallja hogy Biró Armin 19-én este 8 órakor jött hozzá és meghagyta neki, bármikor jönne is haza Mariska, küldje haladéktalanul Klein Pál Lipóthoz. Mikor Mariska hazajött a tanu eleget tett megbízatásának. Viszont Mariska is meghagyta neki, hogy Jánosit küldje ő utána.

Tanu szerint 19-én egész éjszaka égett a lámpás Jánosiek lakásán. A tanu Jánosit izgatott, ideges embernek ismerte.

Schusztér kihallgatása után elnök 12 órakor az ülést berekeszti.

A legszebblelkű asszony.

Tüntetni akartak ma a szegedi asszonyok. Nem Haverda Mariska mellett. A Mariska mellett tüntetéseket átengedik Szép Mariska regényíróinak. Erdemes szó volt a tüntetés alanya.

Szép virágosokot készítettek a szegedi nők, melynek szallagján ez a felirat díszelgett: „A legszebblelkű asszonynak a szegedi nők.”

Ezt a csokrot Vojtánénak szánták. A tárgyalási teremben skarták átadni Vojtánénak, de mert az elnök a tüntetést meg nem engedte Vojtánénak, a lakásán adták át.

Mikorra várnak igazmondást.

Ha lesz ilyen, keddre várják. Holnapra még tanukat idéztek be. Péntek és szombat eltelik a tanukihallgatással, az orvoszakértők véleményével melyekről most már azt rebesgetik, hogy a szegedi orvosok véleménye fedi a Szabadkán leadott szakvéleményeket.

Délutáni tárgyalás.

Délután már nagyobb az érdeklődés. A terem zsúfolásig megtelt. Az első tanu, Rácz Ernő gyógyszerész volt. Ot Mariska nem kérte föl semmire. Április hét és nyolcadika körül találkozott Mariskával. —

Mariska mondotta neki, hogy anyjával a póre véget ér és férjhez megy Jánosihoz. Levelet irt neki Mariska, melyben bajról panaszkodik. A tanu a bajt pénzzavarokra vonatkoztatta.

Elnök a levelet felolvassa. Tanu meg esküdtetik.

Utána Fehérvárit hallgatják ki. A gyilkosság napján kérdezte Mariskától, hol van János, mire azt a feleletet kapta, hogy Jánosnak fáj a feje és kiment a levegőre. A János és Mariska közötti civakodásról csak annyit tud, hogy egyszer János szemében megharapta Mariskát.

János it, János ott.

Elnök most azzal a kérdéssel fordul Mariskához, hogyan magyarázza meg azt, hogy ahány emberrel találkozott, mindannyiszor mást mondott János tartózkodásáról.

Mariska erre határozott feleletet nem adott.

Denneberg a tanu.

Denneberg kihallgatására kerül most a sor. Elmondja, hogy a gyilkosság után felutazott Budapestre és ott automobilt szerzett Mariskának, amely őt Szabadkára hozta.

O előtte mondta Mariska, hogy jól tette vele aki lelőtte.

Tudja azt is, hogy Klein Pál Lipót Mariskát Szabadkára küldte azzal, hogy jobb lesz ha Mariska Szabadkán lesz, mert még őt Kleint is gyanuba kaverhetik.

Denneberg azelőtt Jánosit soha sem ismerte.

Elnök erre azt kérdezte tőle, hogyan van az, hogy előbbi vallomása szerint Jánosit április 20-án reggel Klein Pál Lipótnál látta?

Tanu szerint a szabadkai rendőrség őt annyira terrorizálta annak idején, hogy azt sem tudta, mit mond.

Ugyész figyelmezteti a tanu előbbeni és mostani vallomásai közötti ellentmondásra. Elnök felmutatja a vizsgálóbírónál tett vallomását.

A tanu megesküdtetik.

Denneberg után Biró Arminné kihallgatására kerül a sor.

HIREK.

— Városov érsek nagybőjti szözata.

Városov Gyula kalocsai érsek ma adta ki nagybőjti körlevelét, melyben a hit-ről szól híveihez. Szépen kifejti, hogy milyen legyen a hitünk. Előadja ama kötelességeket, melyeket a hit ró reánk. Viszont feltárja azt a boldogságot, mely hitünkéből fakad. Ezután a főpásztor rámutat a hitelenség legveszedelmesebb forrására s az alkalmakra, melyek a hitet veszélyeztetik. A modern időkben pedig alig van veszedelmesebb eszköz az emberek hitének megingatására, mint a sajtó, a rossz olvasmányok. Aki a gyakorlati életet nézi, az ezt jól látja. Epp azért a főpásztor óva inti híveit a rossz könyvektől, melyek ha egyszerre nem is oltják ki a hitet, de azt lassankint gyöngítik meg s tokonkint borítják reá azt a lelki vaktságot, mely mellett már nem képesek az isteni dolgok értékét és szépségét meglátni.

— A honvéd kiegészítő parancsnokság irodája. Minthogy a honvéd gyalogsági irodában elhelyezett kiegészítő parancsnokság irodahelyiségeit ezentul a géppuska anyagraktárolására használják föl a jövőben, a kiegészítő parancsnoksági iroda számára új helyiségről kell gondoskodni. Az iroda számára a Prokesch-palotába akartak helyiséget bérelni, de most a háztulajdonos 968 koronáért alkalmas helyiséget adni nem

akar, a honvédelmi miniszter felhívja a várost, hogy a szerződés értelmében haladéktalanul gondoskodják irodahelyiségről.

— A gőzgépezélek és kazánfűtők legközelebbi képesítő vizsgái Szegeden március hó 6-án d. e. 9 órakor felső iparis-kolában fognak megtartatni. A vizsgálati kérvények kellően felszerelve a m. kir. ker. iparfelügyelőséghez (Tisza Lajos-körút 61.) beküldendők.

— Katonák lakbére. A jövő év elejétől új lakbérkiszabás lesz a katonaság részére. Hogy az új lakbérjárulékot megállapíthassák, a honvédelmi miniszter leirt a város polgármesteréhez, felhiva őt, hogy terjessze föl a város mostani lakbérviszonyairól a jelentést.

— Pályázat utazási ösztöndijra. A szegedi kereskedelmi és iparkamara pályázatot hirdet egy a kereskedelemügyi miniszter ur által adományozandó 500 koronás külföldi utazási ösztöndijra. Az ösztöndij elnyeréséért bélyegtelen kérvénven folyamodhatnak a kamara kerületéből (Szeged, Hódmezővásárhely, Baja, Szabadka, Zombor, Zenta, Ujvidék városok, Bácsbodrog és Csongrád vármegyék) oly törekvő és kellőleg képesített iparos ifjak, kik az év folyamán tapasztalatok gyűjtése és szakmájukban leendő magasabb kiképzés céljából külföldi utat tenni késznek. Felsorolandók és illetőleg igazolandók a folyamodásban a pályázó lakhelye, családi és vagyoni viszonyai, foglalkozása, előképzettsége, nyelvismeretei, erkölcsi magaviselete, esetleg tanulmányai, az általa elnyert kitüntetések és végül az ösztöndij elnyerése esetén teendő utazási irányja, részletesen megjelölve, valamint az is, vajjon az illető katonai kötelezettségének eleget tette már és vajjon biztosítva van e előre is egy megfelelő külföldi gyárban vagy műhelyben való alkalmaztatása, esetleg valamely külföldi szakiskolába leendő felvétele. A folyamodónak kötelezettséget kell vállalnia azért, hogy az ösztöndij különben visszafizetésének terhe alatt vissza fog térni hazájába és külföldön szerzett ismereteit itt fogja értékesíteni. Azok, kik katonai kötelezettségüknek még nem tettek eleget, vagy az alól felmentve ninosenek, az ösztöndijra nem számíthatnak. A kiskorúakért atyjuk, vagy gyámjuknak kell jótállaniok a fenti kötelezettség betartása tekintetében. A pályázatok 1910. évi április hó 15-ig küldendők be a szegedi kereskedelmi és iparkamarához.

— A ker. szoc. iparosok társasvacsoráján a következők voltak szivesek felülfizetni: Dr. Antunovic József és báró Podmaniczky Endre 10—10 korona. Dr. Pleitkoszich András 5 kor., dr. Winkler Elemér Mamuzsich Félix és Németh Simon 4—4 kor., Raich Balázs 3.60. Mészáros Béla 3.60, Petres János, Mukics Simon, Jandek Mátyás 3—3 kor. Dr. Veréb Gyula 2.60, Knapcz Antal 2.40 Wachmann Jenő, Kolonics Pál, Ditelján István, Csatalinác Mátyás, dr. Lipozencsics Lázár, Wagner és Boholy, Szendi István, Aczél Gyula és Tikviczky Vince 2—2 korona. Szent-Ferencendi zárda, Gaál Péter és Hervanek Odón 1.60—1.60 kor. Gorjanác Márton, ifj. Csernus Elek, Balog János Mészáros 1—1 kor., Egrényi Fábán, Cziger Rókus 40—40 fillér, Horváth János 20 fillér. A felülfizetésért hálás köszönetet mond a vezetőség.

— Lovasitani akarják a tanyai csendőrséget. A III. csendőrkörületi parancsnok kérdést intézett a tanácshoz, vajjon a város határában elhelyezett őrsök jelenlegi lakatanyai átalakíttak e úgy, hogy istállóval, nyerges és zabos kamarával bővítessenek

Legjobb beszerzési forrás porosz szén, koks és kovács szénre. — Tessék próbarendelést tenni!

Nagy tűzifa készlet!

Vagyok bátor a nagy közönség tudomására adni, hogy egy budapesti szénnagykereskedővel kötött bizományi szerződésből kifolyólag azon kellemes helyzetbe jutottam, hogy a szabadkai piacon a legjobb minőségű valódi porosz szenet, porosz koksot és kovács-szenet bevezethetem, és pedig: 1086—67

100 klgr. elsőrendű porosz szén ára 4 kor. 40 fill.
100 klgr. elsőrendű koks ára . . . 5 kor. — fill.
100 klgr. 2-szer mosott porosz és szabolcsi kovács-szén . . . 4 kor. 40 fill.
Legkevesebb mennyiséget is házhoz szállítom. — Nagyobb rendelésnél árkedvezmény. — Főelvem a pontos mérlegelés.

Kasza János tűzifa- és szénkereskedő, bognárárúk raktára Szabadkán.

Telefon-szám 297.

IV. kör, Deák-utca, Milkó-ház.

Telefon-szám 297.

Pontos kiszolgálás!

ki, s hajlandó volna a város a kibővítés költségeit fedezni. Azt is kérdik a tanácstól, vajjon a városi örs kibővítése esetén hajlandó volna a város az esetleg felmentendő lakbértöbbletet fedezni.

— **Felülfizetések.** A Szabadkai Kath. Legényegylet 1910. február 6-iki tanácsulatán felülfizetési szívesek voltak: Gyelmis Gerő 10 korona, özv. Vojnits Jakabné 6 korona, Mamuzsich Lázárné, dr. Biró Károly, báró Podmaniczky Edre, Conen Vilmos, Piukovits József, Harthmann Rafael, dr. Kiss József, Szabadkai Takarékpénztár és Népbank, Kudlik András, Kladek Istvánné, Kun Jakab, „Barátság”, Ipartestületi Dalárda, Altiszti Kör 5—5 korona, Vojnits Szemző Jozefin, Kereskedelmi Iparbank, Fazekas Mátyás, Pataky Károly, Mamuzsich Félix 4—4 korona, Farkas J. cég, özv. Kovács Eudréné, özv. Magyar Imréné, Milodanovics Simonné, dr. Vinkler Elemér, Emánuel Győző, Lénárd Istvánné, Raich Balász, Petros János, Csatalináczy Mátyás, Vojnits Dezső, dr. Decker Gyula, Flatt Viktor, Mukics Simon, Lichtneckert András, Széchenyi István, Weisz J. Antalné 3—3 korona, Meznerics Albert, Kun Szabó Mihály, Rieger Mihály, Fimpi István, Siflis Pál, Nojsek Géza, Bartek Károly, Kladek Lukács, dr. Matievics István, dr. Krizse József, Hoffmann Ferenc, Meznerics Ferenc, Pukec Kálmán, dr. Kostalik Antal, Kuloncsics Pál, Racakó Mihály, Balogh Károly, Rogyák Géza, Mamuzsich Pál, Szilberleitner Ferenc, Gauder István, dr. Révfy Jenő, Kalivoda Andor, Deosy Dezső, Aradszky Rádó, Fekete Dénes, Deák István, Futó Mihály, Abrasich Mihály, Lehrer Henrik, Jandek Mátyás, dr. Veréb Gyula, Seereiner Alfonz, Andrassy György, Mamuzsich Benedek, Ivánovics Antal 2—2 korona, Hanák Imre, P. Kochan Bertalan, Hervanek Odón 160—160, Tumbász Ferencné, Savajosics Obrád, Fazekas Lajos, N. N. 1—1 korona. Fogadják ezután az egyesület köszönetét.

— **Vetőmag beszerzése.** Mint értesülünk, új termései lucernából az idén közel sincs annyi, amennyi szükséges. Sok felül fognak azért olyat ajánlani, mely régi maggal és értéktelen Turkesztánival lesz keverve. Répamagból a szükségletnek alig termett egyharmad része. Hogy mi mindent fognak megpróbálni csiraképes, fajazonos répamag gyanánt eladni a gazdáknak, arról sokat lehetne írni. Ily körülmények között óriási fontossága van a védekezésnek, mely első sorban abból áll, hogy ne induljanak a látszólagos alacsony árak után, hanem ügyeljenek az áru minőségére. Ugyanis a magas árak mindenesetre arra kényszerítnek egyes magelárusokat, hogy régi, csiraképtelen mag hozzákeverésével alacsonyabbra szállítsák az árt s így természetesen az értékét is, miáltal olcsóbb árakat szabhatnak. Ezért ajánljuk, hogy gazdáink az idén a legmesszebbmenő garanciát kössék ki úgy gazdasági, mint kerü magvak bevásárlásánál s különösen a külföldi cégektől követeljék, hogy szavatoljanak a magyar mezőrendőrségi törvények szerint, különben nem lehet tőlük kártérítést kapni. Hogy azonban eleje vétessék a sok kellemetlenségnek és súlyos károknak, legajánlatosabb hazai céget igénybe venni mint p. o. a közkezdelt Mauthner Odón és kir. udvari magkereskedését Budapesten, mely cég becsületben áll fenn már 36 éve és különben is be van igazolva, hogy a Mauthner-féle magvak a legjobbak és azokban még soha senki sem csalatkozott.

— **Batyubál Bácsalmáson.** Nagyon sikerült batyubál rendeztek hétfőn a bácsalmási kaszinóban, melyen résztvettek a helyi és a megyei előkelőségek. A bálanya Mukics Nándorné urnő ismeri szépségével és kedves modorával mindenkit lebilincsel. A bácsalmási urnők, mint gazdaasszonyok, szíveségükkel, kedvességükkel reggelig együtt tartották virágos jókedvben a vendégeket.

— **A halasi szőlő falurossza.** Tumbász L. Péter, 36 éves halasi szőlőbéli lakos. Kopeság János, 34 éves ember megtámadta és véresre verte. A támadó ellen

súlyos testi sértés miatt az eljárást megindították.

— **Figyelmeztetés!** A beálló könyv-idegy alkalmából kedően óvakodjék mindenki a fővárosi és egyéb ismeretlen utazó könyvtulajdonosoktól, kik a közönség megtévesztésére törekcsenek. — De felesleges is ezekhez fordulni, mert Heumann Mór könyvkereskedő részletosztályában bármely magyar szépirodalmi és gyűjteményes munka előnyös havi részletfizetésre kapható és előzőleg megtekinthető.

Rablógarázdalkodás.

Betörés az orvos lakásába.

Bácsalmási rablóhistoriáról számol be tudósítónk. Nem is éjszaka, hanem este 9 órakor követték el a vakmerő betörést, s talán csak az otthon levők félénkségének tudható be, hogy a betörők gyilkosságot nem követtek el.

Kemény Herrman, bácsalmási községi állatorvos lakásába törtek be, hétfőn este 9 órakor, ismeretlen tettesek.

A házban az orvos felesége és a cselédleányon kívül senki sem volt. A betörők zajára megrémült asszonyok az ablakon át ugortak ki az utcára.

Mire segítséget kerestek és a lakásba visszamentek a rablók már eltávoztak magukkal víve az orvos revolverét és érték-papírjait.

Az ismeretlen tettesek után a csendőrség haladéktalanul megindították a nyomozást.

INNEN-ONNAN.

Egy állami elemi iskolában számtani óra volt. A tanító felszólít egy nebulót és ezt a kérdést intézi hozzá:

— Mondd meg fiam, ha apád a vásáron elad egy bárányt 19 koronáért és abból a pénzből 10 koronát elfizet a cipésznek, — mennyi pénze marad?

— Semmi, mert ami megmarad, azt elhissza a kereszében!

IRODALMI UJDONSÁG!

Barelle: A kereszténynevelés irányelvei, ára 32 fillér. Bokor: Három szindarab fiatal leányok számára, ára 1 korona.

Hatvany: Én és a könyvek, ára 3 korona. Harding: Szerenese katonái, ára 2 kor. 40 fillér. Karácsonyi: Egyháztörténelmi emlékek, ára 20 kor. Kenedi: Az élet könyve, kötve, ára 6 korona. Loveozky: A kis honvédök, ára 1 korona. Platz: Tudásunk korlátai, ára 1 kor. 80 fillér. Szomaházy: A férjhezmenés művészete és egyéb problémák, ára 5 korona.

Altenburger: Esperantó nyelvtan tíz leckében, ára 1 korona.

Schatz: Magyar Esperantó zsebszótár, ára 2-50 kor. Török: Teljes Esperantó nagyszótár.

Kapható:

Krécsi A. Nándor könyvkereskedésében

Szabadkán, Deák-utca, Kiskápolnával szemben.

Telefon 2-83.

SZÍNHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

Liliom.

Tegnap este Molnár Ferenc meselőtlképét, a Liliomot adták a szabadkai színházban ujdonságképen csaknem telt ház előtt. A Liliom, vagy egy csirkefogó élete és halála című meselőtlkép tartalmát már lapunk vasárnapi számában hoztuk. Most csak a darabról és az előadásról valamit.

Bizony jó élénk fantáziájú embernek kell a szerzőjének lenni, aki ezt a darabot megírta. Megírta a fővárosi városligeti jessztilusban, itt-ott durva sőt arcpirító kifejezésekkel tarkítva. Van benne sok megfigyelés az életből. Már abból az alantas életből sok igaz vonás. Az előadásról már nem szólhatunk teljes dicsérettel. Első ízben is a szereposztás nem volt jó. Szőkének mint szalonszínésznek, Konrádnak mint szalonszínésznek nem való az ilyen szerep. Szőke szerepében, például Vidor, vagy Szabadkai

jobbán érvényesült volna. Azért volt siker így is és Szőke igyekezett szerepében olyant alakítani, amilyent a szerző gondolt. Nyílt színen sok tapsot is kapott. Konrád az első felvonásban sehogysem tetézett. Nem való neki a cseléd-szerep. Később aztán már jól érvényesült és sok igyekezettel művészt is alkotott. Vidor kitűnő alakítás volt a Ficsor szerepében. Csáder is jól volt diszponálva. Dobos Margit kivéve az átvevelet jeleneteit, jó volt. Igazi, sőt túl naivitással játszott. Kabos ellenben eltévesztette szerepét. Kabinetalakítást akart nyújtani a zsidó hordár szerepében, de ez nem teljesen sikerült. Azért így is tetézett, hisz Kabos, ha rossz is, jó Baróthi maszkirozásával hatott. Igen ügyes és mozgékony volt kis szerepében Mucsy Nelli. — A rendezés, a kiállítás ellen semmi kifogás. Csak egyesek jobban megtanulhatták volna szerepüket, akkor nem negyed 12 kor lett volna vége az előadásnak. A darabot ma megismétlik.

r.-j.-

Műsor:

Péntek: Aranyvirág.

Szombat: Luxemburg grófia.

Vasárnap délután: János vitéz. Este: Luxemburg grófia.

IRODALOM.

— **Ismeretetés a „Nagyasszonyunk” című szépirodalmi folyóiratról.** Ami a dal a dalos madárnak, hajnali gyöngyharmat feselő virágok, az egy jó könyv fiatal leányaik kezében.

Jó könyv? Hajh! Es sóhaj száll, sóhaj lebben édes anyák, tanítók ajkán.

Jó könyv, jó lap, hát az is van e drága háromhalmos hon határain belül!

Vao!

Es szálló feibök viszik a hirt napkeletnek, napnyugatnak:

Vao!

Es a hirmek nyomában liliomok illata szállong és belebben zárt ajtókon, virágtalan kerteken által, belebben a legbelsőbb, édes, intim otthonba, és tanyát üt ott, és megállandósul, ha erőszakkal ki nem csukják. De hát van ember, aki a liliom illatát, fehérségét nem szeretné?

Nem; — így kérdem: van ilyen fiatal leány?

En nem tudom binni!

A liliomnak édes, tiszta illatát egy szépirodalmi folyóirat hordja szerte az országban.

Egy lap. Neve: „Nagyasszonyunk.”

(Szerkesztő dr. Nitsch, Győr. Káptalándomb. Előfizetés 1 évre 4 korona. Havonként kétszer jelenik meg.)

Fiatal lányokhoz illőbb lap nem volt még a kezében.

Az olvasóra azt a benyomást teszi, mintha szerény, rejtőzködő kék ibolyák között járna, valami csöndes, csudaszép erdőben. Hangulat, hangulat nyoman két általa.

A távolban csobog édes zenével valami kristályvizű kis patak. Csönd, mélységes nagy csönd.

Csak a szelő suhan, csak egy-egy édes dal hangzik föl egy-egy madárjáról.

Bennem, lelkemben édes megháboríthatatlan csönd, a boldogság nyugalma két, ha a Nagyasszonyunkat olvasom mindig!

Hát lehet illőbb lap azokba a gyöngéd leánykezekbe, mint az, mely még a nénikbe is ilyen hangulatokat kelet.

A la szerkesztője dr. Nitsch egy magas eszményekért lelkesülő, finom poetikus lelkű íróember.

Mondhatnám Plató ebben a tulhajtott modernség világában.

Plató, aki még szellemével a csillagok felé röpl, lenn a földön töviskoronát hord.

Fiatal leányok lapjának szerkesztésére mindenképen rátermett ember.

Ifju, gyöngéd hajtásai a hazának, fiatal lányok fogjátok kezét s ne hiányozzék egyiktek fehér leányszobájának asztaláról sem az a fehér lap, melynek címe: „Nagyasszonyunk.”

Egy tanítónéni.

Olka Károly
bunyevác templomi előjáró
sátor- és edény-kölcsönző
V. kör, Éva-utca 44. házszám.
A legjutányosabb árak!
1134-10-7

Korcsmárosok és bortermelők figyelmébe!

1909 március elsején életbe lépett új bortörvény értelmében minden szőlő-tulajdonos, aki borát el is adja, minden korcsmáros „Bornyilvántartást”
:: :: :: köteles vezetni. :: :: ::
Ezen nyomtatvány a „Bácskai Napló” kiadóhivatalában, a miniszteri rendelet által megállapított mintában
:: :: :: beszerezhető. :: :: ::
Kereskedőknek bizományba ad a
:: Szent Antal nyomda-vállalat. ::

Szent Antal Nyomda- és Irodalmi-vállalat m. sz.

Szabadkán, IV. kör, Rákóczi-utca 20. szám.

• Telefon-szám 300. •

KÖZIGAZGATÁSI,
EGYHÁZI,
• ÜGYVÉDI, •
ELEMI- ÉS
TANONC-ISKOLAI
NYOMTATVÁNYOK
NAGY RAKTÁRA.

Ajánlja a helybeli és vidéki n. é. közönség b. figyelmébe jól felszerelt, a modern technika gépeivel ellátott
• KÖNYVNYOMDAI INTÉZETÉT. •
Elvállal e terén mindentféle a leg-egyszerűbbtől a legkomplikáltabb munkákat, u. m.: irodalmi művek, folyóiratok, üzleti könyvek, kereskedelmi nyomtatványok, falragaszok, esküvői, eljegyzési és bál meghívók, névjegyek, borítékok, levélpapírok, gyászjelentések, körlevelek, reklámnyomtatványok
jutányos és izléses elkészítését.

BÁCSKAI NAPLÓ,
NAŠE NOVINE,
JÓ REGÉNYEK
TÁRA ÉS
P U Č K A * * * * *
• • KNJIŽNICA
KIADÓHIVATALA

Lapunk kiadóhivatalában kaphatók:

VELIKA DUHOVNA MANNA ili Duše Hrana u molitvama i pisama za kršćane katolike.
Sastavio Blaž Raić. — Ára a kötés minősége szerint 6, 8 és 10 korona.

LAUDATE DOMINUM. Hangjegyes ének- és imakönyv az ifjuság számára. — Összeállította Kersch Mihály.
Egész vászonba kötve 80 fillér.

A MI IGAZ HITÜNK. Irta HIRSCH ÁGOSTON, fordította KÖRMÖCZY ERNŐ. — Ára füzve 40 fillér, egész vászonba kötve 70 fillér.

AZ INKVIZICIO. Mi a valóság a sok hazugság között? Irta Petrányl Ferenc. — Ára 70 fillér.

HELYET A GYERMEKEKNEK. Irta P. HUCH. Fordította KÖRMÖCZY ERNŐ.
Ára 20 fillér.

KATH. LEGÉNYEGYESÜLETI DALFÜZÉR.
Kétszólamu egyesületi és hazafias dalok gyűjteménye Kersch Mihálytól. Ára kötve 40 fillér.

AZ IGAZ UT. KERESZTÉNY-SZOCIÁLIS RÖPIRAT. Irta Fröhvirth Mátyás. — Ára 30 fillér.

SZÓIMÁDÁS. POLITIKAI RÖPIRAT. II. KIADÁS. — Ára 20 fillér.

ÁPRILISJÁRATÁS. Bohózat 4 felvonásban. Irta HASZL GUIDO. Szabadon átdolgozta KERSCH MIHÁLY. Ára 1 kor.

Nyomatott a kiadótulajdonos, Szent Antal Nyomda- és Irodalmi-vállalat mint szövetkezet könyvnyomdájában Szabadkán.

Keresztény cégek.

Pártoljuk a keresztény kisiparosokat és Kereskedőket.

Abrasich Mihály és Társai
bádogos. Szabadka, I. kör, Kölcsey-utca 254.

Balázs Piri Kálmán
szijgyártó és nyerges. Szabadka, VI. kör, Halasi-ut 210. szám.

Csajkás Lajos óra- és ék-szerész.
Deák-utca 18. szám, Szombathy Károly fényképsz. mellett.

Dániel A. József
cserépkályharaktára. Szabadka, VI. kör, Harmat-utca 275. Telefonszám 148.

Deák István épület-műlakatos és gépjavító üzlete
Szabadkán, Kállay Albert-utca, Prokesch-palota. Elvállal épület-ajtók és ablakvasalást, rácsokat, sárkereteket, szivattyus kutakat, varrógépek és kerékpárok szakszerű javítását, szobacongók és telefon bevezetést és javítást.

Fekete Dezső és Társai
Palatinus-Bartus. kőfaragó és szobrász Szabadka, I. kör, Deák-utca 68. sz.

Fimpl István cukrász. Szabadka, VI. kör, Deák-utca 3. Telefonszám 206.

Fekete, Temunovits és Társai
kézmű- és divatáru kereskedése. Szabadka, VII. kör, Szt-István-tér 10. Telefonszám 371. Legelőbb bevásárlási forrás.

Fierst István cukrász. Szabadka, I. kör, Eötvös-utca 85. Telefonszám 381.

Fuszek M. utóda Amon Irma
virágcsarnoka. Szabadka, I. kör, Egressy-utca, a színház mellett.

Gál Péter dísztemetkezési vállalkozó. Szabadka, VI. kör, Deák-utca 4. szám.

Gálik János bádogos mester. Szabadka, VIII. kör, Kossuth-utca 1.

Kasza János tűzifa, szén nagyban és kicsinyben való elárúsítása. Házhoz szállítva. Szabadka, Deák-utca 3.

Kovács Béla és Társai
varrógép-, kerékpár- és gramofon-kereskedése. Szabadka, Kazinczy-utca. Telefon 339.

Kövecz Erzsébet női kalapárú. Szabadka, VIII. kör, Kossuth-utca 22. szám.

Kuthy György fiai
huscsarnoka. Szabadka, I. kör, Deák-utca 64. szám.

Milánkovics András
kézmű- és divatáru kereskedő. Szabadka, VI. kör, Deák-utca 18. Telefonsz. 377.

Moldoványi József
dísztemetkezési vállalkozó. Szabadka, VI. kör, Deák-utca 5.

Morvai Antal és Novák Mihály
motorerőre berendezett márvány-, mozaik- és cementáru-gyára. Szabadka, (VIII. kör, Erzsébet-utca, a vasúti indóházzal szemben).

Siflis Gyula hentesáru-üzlete és füstölője. Szabadka, VI. kör, Deák-utca 1-2.

Szalay Gyula esztergályos. Szabadka, I. kör, Damjanich-utca.

Széchenyi István épület- és bútortulajdonos
Szabadkán, Damjanich-utca 102. sz. a. (Lévay-ház) Zöldfa-körösma.

Szombathy Károly
fényképész. Szabadka, VI. kör, Deák-utca 3.

Sztipics Albert épület- és műlakatos. Szabadka, VI. kör, Petőfi-utca 80-ik szám (Dohány-féle ház).

Tumbász Ferenc
kézmű- és divatáru kereskedő. Szabadka, VII. kör, Szt-István-tér 358.

Vukovits Gerő norinbergi-, rövid-, díszmű-, női- és uraldivatáru-üzlete. Szabadka, I. kör, Deák-utca, Vermes-féle házban.